

24. ઘોડીની સ્વામીભક્તિ

વ્યાકરણ

1. શબ્દાર્થ / સમાનાર્થી શબ્દો.

માવજત-સંભાળ
આગંતુક-આવી ચડેલું
ઓલાદ-સંતાન(અહીં) જાત
છાતીસલો-હિંમતવાળો
ગોહિલવાડ- કાઠિયાવાડનો ભાવનગર રાજ્યનો ભાગ
ઝોક-નેસડાનો ઢોર બેસતાં હોય તે ભાગ, ઘેટાં-બકરાંનો વાડો
અહૂરવેળા-કસમય, અસૂરવેળા
ગજર ભાંગવો-એક પ્રહર પૂરો થવો
મઝરો મઝરો- ઝાંખો ઝાંખો
હુમચી ખૂંદવી-(અહીં) ઘોડી તાનમાં આવી ઊછળકૂદ કરે તે
અનરવો-માંદો
હડિયાપાટી-દોડાદોડી, દોડધામ કરવી
ગદરો-ગારો, કાદવ
ઘરાહાર-ઘરાર, બિલકુલ
બગદાટી-ઘબઘબાટી
કાહરી ફાવવી-પ્રયત્ન સફળ થવો
હરેરી જવું-નાહિંમત થવું

2. તળપદા શબ્દો.

ખોરડું-માટીની ભીંત કે ગારવાળું નાનું મકાન
સંધાય-બધાં, સૌ
બકોરવું-બોલાવવું
મૂલવવું-કિંમત આંકવી
જડવું-ડાથ લાગવું, મળી આવવું
રેવાળ-ઊછળે નહિ છતાં વેગવાળી એવી ઘોડાની ચાલ
ભોં-ભોંચ
સંઘેવો- સંદેશો
ઓહાણ-ખયાલ, યાદી
વાવડ-સમાચાર, સગડ
વાળું-સાંજ પછીનું ભોજન
ચંત્યા-ચિંતા, ફિકર
વાંહે-પાછળ
સડપ-ઝડપથી, એકદમ

હવારે-સવારે
 મોહુંઝણું-પરોઢિયાનો સમય
 સોમાહું-ચોમાસું, વરસાદના દિવસો
 ભરૂહો-ભરોસો
 બિકાળવા-બીક લગાડે તેવાં (અહીં)બીકણ
 લગણ-લગી
 ઘોડયે-ની જેમ
 સળાવો-(વીજળીનો)ચમકારો
 મઉ થઈ જવું-ભૂખથી ટળવળતું (અહીં)ખૂબ ભૂખ લાગવી
 ગણ-ગુણ

3. રૂઢીપ્રયોગ શબ્દો.

સોંસરવું નીકળવું-મુશ્કેલીમાંથી સફળ રીતે બહાર આવવું
 આંખો ફાટી જવી-આશ્ચર્યચકિત થઈ જવું
 પેટ દેવું-મનની વાત કહેવી
 હડી કાઢવી-દોટ મૂકવી
 એકના બે ન થવું-વાત પર મક્કમ રહેવું
 બે ઘોડે વાટ જોવી-આતુરતાથી રાહ જોવી
 જીવતરનાં દાન દેવાં-કુરબાન થઈ જવું
 મોળું ઓહાણ આપવું-માણસ નાહિંમત બને, ઢીલો પડે એવું કહેવું
 અર્ધાઅર્ધા થવું-ચિંતાતુર થવું
 એકના બે ન થવું-મક્કમ રહેવું
 ખાટુંમોળું થવું-બગડી જવું

4. શબ્દસમૂહમાટે એક શબ્દ

દળી-ઘોડાના સવારને બેસવા માટે ઘોડાની પીઠ પર રાખવાનું રૂ કે ઊનનું આસન
 તંગ-ઘોડાના પેટ ફરતો તાણીને બાંધેલો પટ્ટો
 પેંગડું-ઘોડેસવાર જેમાં પગ રાખે છે તે કડું
 ગમાણ-ગમાણ, ઢોરની નીરણ માટે આડું લાકડું રાખી કરેલી જગા
 જોગાણ-ઘોડા, બળદ વગેરેને ખાવા માટે અપાતું અનાજ

